

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondència al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.

Fora. 8 " trimestre.

Un número sol. 0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera famílias y particulars; molta natedat y economia.

Espartería, 6 y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

ENSENYANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

Á CÁRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.er Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

SABADELL.—Carretera de Manresa, núm, 9.—SABADELL.

VATICINIS

Es un fenómeno que no ofereix cap mena de dupte que en la vida política dels pobles hi han llarchs paréntesis, en los quals la massa general que 'l constituïx resta quieta, completament inactiva, venint a ésser com materia explotable, per lo inerte, sobre la quina 'ls elements anomenats polítichs imposan las formas de govern que mes los hi plau ó mellor s' adaptan á sas conveniencias particulars, y quinas formas de govern, ab tals fonaments basadas, no son altra cosa que 'ls procediments ab que 'l Poder explota la forsa y la riqueza dels pobles en benefici de determinadas classes socials.

Sols en moments solemnes, solzament quan la marxa ordinaria de las cosas s' interromp, quan las lleys políticas provinents dels homes y per lo tant mesquinas y deficientes, amenassan rompre y restar destruidas y mortas enfront de las lleys eternas, necessarias, ineludibles, dictadas pel mateix Deu en moments en que la societat s' agita moguda per forsas y sentiments superiors, es quan se la veu á aqueixa massa inerte posada en acció pera executar fets mes ó menys trascendentals y realisar actes propis d' un ser que viu y alena.

Mes, passats eixos instants, que generalment senyalan lo comens d' una etapa en la vida dels pobles, torna la massa á son estat mateix y allavoras es quant s' apoderan d' ella los elements polítichs que tart ó d' hora s' han de preocupar mes de sas rivalitats personals y cuncupiscencias políticas que de la marxa regular y ordenada del Estat que pretenen governar.

La historia nos ensenya molts fets d' aytal naturalesa desde la societat antiga fins á nostres dias.

Los desitjos y aspiracions del poble son irrealisables avuy com en los temps de l' antiga Roma. Avuy en temps de las grans llibertats y democracias de llautó, lo mateix que en los temps dels grans absolutismes los pobles no troban la realisació practica y efectiva de sos ideals en la llibertat del progrés y benestar moral y material, perque avuy com ahir, l' imperi es del mes fort, com en las edats antigas campeja la brutal rahó de la forsa bruta. L' únich que ha variat es lo proconsul en qui resideix la forsa.

Un dia la tingué 'l sacerdocí y 'l Govern fou una teocràcia.

Altre dia la forsa residia en las classes nobles y 'l Govern era una oligarquia, una monarquia, una república aristocràtica...

Avuy resideix en las classes oficials, y 'l Govern es una burocràcia.

Y per aquest fet, mentres tals formas de Govern inaperin, totas las reformas polítiques que sían necessàries pera 'l benestar dels diferents pobles que componen l' Estat espanyol, fracassaran per no convenir á las classes oficials que avuy régeixen lo manubri, las quinas per instint de conservació dificultan las reformas que podrian deturar la tremenda tempestat que amenaça gràcias al actual sistema centralista y parlamentari que desgraciadament tot hom sab lo que significa.

Una majoria composta d' homes allistats al partit, casi tots *capacitats oficials*, quina professió y manera d' ésser estriba principalment en disposar del destins de la pàtria.

Una orosició necessaria, representada per altre ó altres partits, desitjosos y afamats del Poder. Tal es lo sistema.

Are be; no hi ha ministeri sense partit. No hi ha partit sense *quefe*. No hi ha *quefe* sense partidaris, y no hi ha partidaris sense una ó altra retribució, sia aquesta en la forma que sia, però aixó sí, delmant sempre los sagrats interessos del país. D' aquí prové que 'l Poder sia pera las classes oficials y polítiques com un *modus vivendi*, una industria molt lucrativa sense exposició de capitals.

Per' aquestos elements, per' aquestas collas mal sanas, eternas sangoneras de la pobra Espanya, 'l partit es tot, es la nació, es la patria, es en fi, la institució per excelencia. Y 'ls empleos públichs, conseguits á la seva sombra, un medi de satisfer sas necessitats individuals, y un premi als serveys prestats al partit, no á la patria. D' aquí que 'l partit quan arriba á Govern, ha de governar pera 'l partit, escassament pera l' Estat.

Al partit, pera que sia fort, li es del tot indispensable disposar de molta gent, de molts homes, sían com sían, poden ésser honrats y poden no ser ho, res hi fa. Y pera tenir á aquets molts homes contents y al seu costat incondicionalment, se fa

absolutament precis disposar de molts empleos. Y aixó si que li toca de drèt al Estat.

Heus aquí sobre quinas basses descansa l' actual sistema centralista.

Res d' autonemías, res d' independència d' acció en los pobles de la península y de las colonias, que d' aquesta manera 's pot mantenir á la gent que mantenen lo partit y quin únich fi, quina aspiració suprema es viure ab l' esquena dreta á costas del Estat.

D' aquí prové 'l malestar general quinas terribles consecuencias pesaràn com llosa de plom sobre la pobre y desgobernada Espanya, essent una de las mes terribles l' actual guerra de Cuba, fossa comú de las energías y de la riqueza pátria, com ho es també lo conato d' insurrecció á Filipinas, que fonda deu haver granat quant ja comensa á eixir á la superficie.

Tal volta per aixó, per lo dolent del actual sistema, ab tots sos abusos, es perque comensa á ovirarse la pahorosa era de las revolucions socials. La política ha arribat á esser una paraula vuyda de sentit en la conciencia dels pobles.

Las revolucions no 's farán pera 'l triomf de las ideas. Per que las revolucions no las fan los burócratas, sinó 'ls pobles, y aquestos comensan á veure que sos majors enemichs son los Guberns que la Providencia 'ls depara.

Avuy, una secta criminal y cobarda, en la que no es possible encare veure'hi un poble, proclama la anarquía en mitx dels mes repugnants y brutals excessos. Demá ¡qui sab!

Abandonats los pobles, presos de la mes criminal indiferencia, y colocats entre duas forsas contrarias representadas la una per lo Poder y l' altra per la revolució anárquica que aspira á destruirlo; persuadits pel trist convenciment de que res poden ja esperar de la gravosa y feixuga tutela del Estat; reduhidas las forsas del pahis á discursos rublerts de fullaraca y sas classes poderosas á partits polítichs impotents pera salvar la pátria del tremendo naufragi que amenassa; reduhida la entitat patria y nació á una idealitat abstracta sense sentit real y práctic, gracias al abandono en que la tenen los Guberns, la catástrofe será terrible, tal volta sense precedents en la historia.

Deu vulga que errem en nostres vaticinis.

SECCIÓ POLÍTICA

En lo Congrès lo diputat compte de Romanones ha explanat una interpelació sobre lo que passa en lo servey de correus, censurant la mala organissació del *Cuerpo* y afirmant que precisa fer una cuidosa reelecció entre 'ls empleats pera que sigui un fet la seguretat de la correspondencia acabant ob lo trist espectacle que estém donant devant de las nacions civilissadas.

Contestaren al diputat interpelant lo ministre de la Governació y 'l director de Correus y telégrafos lo célebre marquès de Lema y acabá la discussió sense que se 'n pogués treure l'aygua clara.

Era natural que aixís havia d'esser.

Altra feyna te fa temps lo célebre marquès-empleat pera entretenirse en posar ordre en l'escandalós ram qual direcció tan dignament desacredita.

Al tal Lema deixéul posar entrebanchs al servey telefònic pera treures de demunt la competència y privar, com á soberà de un nou imperi, l'us de las llenguas nacionals no castellanas.

Ja te prou feyna ab la seba dels teléfonos pera que pugui cuydarse d'altres cosas.

Y després; ¿que fan al fi y al cap los autors de tants escandols com venen avergonyint á la prou avergonyida Espanya?

¿Obrir las cartas? ¿Violar lo secret sempre sagrat de la correspondencia?

¿Donchs de qui ho han après los manfias de nou encuny, sino de las ordres emanadas de la direcció obligant als empleats á violar lo secret de las conferencias telefónicas?

Autorisantlos pera violar l'una cosa s'han cregut tenir lo dret pera violarne un altra.

Ni mes ni menos, ni menos ni mes.

La indiscreció de dalt s'ha encomanat á baix y ja se sab que 'ls de baix ho fan sempre ab mes mals modos.

¿Que te d'extrany, donchs, lo que succeeix si l'adagi ja ho diu que sempre 'ls festos se assemblan á las ollas!

Llegim en los telegramas de la prempsa de Barcelona:

«Lo Censell suprem de Guerra y Marina ha declarat que no està ben formada ni fallada la causa seguida en l'Habana en l'assumppte del *Competidor*.»

Era de prevenir.

¡América para los americanos!

Ha arribat de la Isla de Cuba lo general Bargés.

Com de costum entre 'ls nostres generals torna per malalt y un cop restablert tornarà á prosseguir la campanya.

Lo xecant del cas es que segons diuen los periódichs lo general Bargés està malalt de debó y al arribar á Madrit ha hagut de fer llit desseguida.

¿Y donchs, los altres generals que estavan malalts de per riure?

¿Que venian á Espanya desde Cuba fent comedia á costa nostra?

¡Vaya uns generals pamplinas ab que conta nostre exercit!

No es estrany que ab jefes tan redelicats y malaltissos haigín fet los insurrectes lo que 'ls ha donat la gana.

S' ha aprobat en lo Congrès una proposició de lley concedint al poble de Rueda una indemnisió de 400,000 pessetas pera aminorar las pérduas produhidas per l' incendi de que foren víctimas.

La proposició ha partit del ilustre Gamazo, gran cacich de las terras castellanas, y s' ha aprobat sense obstacles de cap mena.

A Barcelona fins nos negan la rebaixa de contribució en las vinyas filoxeradas á pesar de haverho promés formalment en Real ordre, gracias als diputats castellans que han tingut lo gust de tirarhi cossas.

En cambi á Rueda, per una desgracia particular que res te que veurer en desgracia nacional, conseguixen una suma respectable sense una veu en contra, ni una queixa, sense retreurer als castellans sa conducta observada ab *la egoista Catalunya*.

Es una ganga Espanya pera la gent de rassa castellana.

Se colocan tots los fills en las oficinas públicas del Estat, pagant nosaltres.

S' envian á Cuba y Filipinas los mes aixerits d' aqueil pays y s' engreixan á sas costas y las nostras.

De sos pobles surten los politichs vividors que 'ns governan y 'ns arruinan.

Sa llengua es la preferida, sas costums las mes cantadas, sas diversions son nacionals.

Y fins si un riu se desborda, ó un paller s' encen, ó 'l vent s' engresca massa, los plats trencats los hem de pagar també nosaltres.

Molta hidalguia, molt orgull de rassa, pero en arribant l' hora admeten las almoynas sens cap mica de reparo.

Deu los conservi aquesta mena de dignitat incomprendible.

Pels pobles lliures, trevalladors y nobles, no fa pas per casa.

També á Madrid han conseguít que 'l Congrès destinés una quantitat pera obras públicas á la *coronada villa*.

¿Fins aixó hem de pagar nosaltres?

Passi que paguém l' Hipódromo porque 's diverteixin los ricatxos, que paguém 'l teatro Real y las companyias que allí cantan; los ministeris, las oficinas, Academias y Museus y tot lo que allí tenen pera divertirse y cobrar nóminas, pera pagárloshi 'ls gastos pera eixir de la crissis que atravessa, aixó ja es un xich massa!

Será qüestió de posarhi coto de una ó altra manera.

Sino 'ns arribarán á fer pagar fins 'l vi ab que s' emborratxan los de baix, ó 'l xampany ab que s' alegran los de dalt.

Aixó ja fora ser cornut y pagá 'l boure.

LOS ADMINISTRATIVOS DE PEU DE MARGE

Los pobles son encara imatge de la vella Roma.

L' esplendor de la gran capital burocrática arriba fins á ells y la eflexan.

Pels pobles hi ha l' *imperator*.

Pio felice, triunfador Trajano
ante quien muda se inclinó la tierra.

En los pobles hi ha 'l cacich, l' *imperator* modern.

Després del cacich hi ha uns quants jochs de Ministeris de secà: dos ó tres ministres d' Hisenda, gent forta en cosas de teneduria de llibres; en general solters ó viudos ab poca feyna; gent forta en matemáticas, capassos d' averiguarho tot ab la regla de tres y ab lo compte de la vella; uns quants ministres de Foment entesos en fangueras, en sots, gent pràctica en obras, que sab lo preu de la cana de paret de pedra y 'l del miler de mahons, gent que 's preocupa del *progreso moral y material*, que es del *Fomento Moderno* ó de la *Sociedad del Centro para el fomento de los intereses morales y materiales*; quatre ó cinch ministres de Governació entesos en eleccions, gent d' energia, aspirants á arreglar aixó dels municipals y aquest y l' altre ram de la administració que es tradicional vagi malament. Hi han també pels pobles ministres de Gracia y Justicia: los advocats de cada partit, pero aquestos son en general gent que no vol ésser vista.

Després hi ha 'l periodista aspirant á secretari del Ajuntament, pobre infelís que 's creu saber escriurer en castellá com lo del Ateneu, pobre infelís pera qui 'l sol se pon casi sempre, en las epopeyas administrativas, avans de sortir.

Afegéxis á aixó dos ó tres fabricants richs, un *acaulalado* pera diputat provincial, un foraster casi sempre pera diputat á Corts y un qualsevol sér providencial que pugui fer d' arcalde y 's pot emprendre ja la regeneració administrativa d' un poble, fonament y base d' alló del *bienestar moral y material*.

Tots aquets son los administratius de peu de marge.

Aspiraren á més, casi tots han vingut de la capital propera á la vila vehina, y de la vila al poble, passant per un garbell de forats més estrets cada vegada.

Han anat cayent de garbell en garbell, baixant desde més alt, pero essent sempre 'ls mateixos.

A Madrid qualsevol d' ells fora un Navarro Reverter, que forjaria aranzels protectors de certs fabricants; qualsevol d' ells faria pressupòsits com los d' aquest ilustre ó com los d' en Gamazo y ara, aquí á Vilaniu (com los bateja l' amic Oller á aquestos Madrits á la menuda) fan pressupòsits municipals y 's trenca en equilibrar los *ingressos* y los *gastos*, en encarrilar aixó dels consums y en disminuir los empleats, armonisantho tot ab la suprema voluntat del *imperator* local, reflexo d' altra voluntat mes elevada.

Aquesta colla, arribada al últim dels garbells, dona 'l material als comités dels partits, á la representació de las banderías que en las vilas catalanas se barallan, es la materia dels ajuntaments, es la colla que fa

tot això que no fa la gent de casa, i' acusarse mútuament, i' encausarse, lo calumniarse, lo fer processar als convehins; tota aquesta mena d' embestidas en que 'l paper sellat ha substituït al garrot primitiu, tota aquesta batalla de gent de ploma tinguda en los centres administratius v judicials en que 's te per triomf una decisió del Consell d' Estat, per veritat indiscutible una Real ordre, per document una llei, per victòria una sentència.

La lluita del home salvatge primitiu, portada ab la mateixa fúria, la lluita contra l' os al als que 's disputa la cova, feta avuy ab certa moderació, dintre la llei, dintre la legalitat més *correcta*.

Y tot això es política.

Y verdaderament ho es, que aixís es per tot la batalla dels homes.

En las grans commocions que enfonzan imperis hi tenen que veure las faldillas y en las renyinas horrorosas dels pobles hi tenen també sa part las faldillas.

Allí son zelos de reynas tinguts entre las fastuositats d' una cort y aquí renyinas de donas tingudas en la barana d' un pou mitjer.

Los Canovas y 'ls Sagastas de peu de marge 's barallan al igual que 'ls dos il·lustres en lo parlament.

Allí en lo Sancta sanctorum las passions s' abalansen, uns homes contra 'ls altres, una colla contra l' altra. Semblan dos corrents d' idees que topan com duas riuadas, semblan devegadas duas èpocas que lluitan, lo que passa, lo que ha de venir, que s' engoleixen.

Pero no es això, es lo mateix que al poble: la lluita es devegadas lluita de faldillas, es sovint lluita de butxaca.

La colla s' abrahona contra 'l projecte d' un ministre al igual que en lo poblet la gent d' en Sagasta fa suprimir lo fanal de devant la casa del sastre, cacich del Cánovas casulá, mantenidor sagrat de las idees conservadoras.

La colla posa 'l gran conflicte parlamentari. La forma es diferent; pero lo mateix que 'l pujar los consums als de la banderia contraria.

Hi ha caygudas de governs, donchs son com enfonzaments de microscópicas banderías.

Aquí també 'ls astres son com àtoms y 'l mon del telescopi com lo mon del microscopi.

Lo gran Brama de Madrid es com lo d' aquí, es com lo de cada poblet, es com lo de cada Vilania.

Los evolucionistas fan sèries de las còsas y estudian com cada aparell, cada orgue 's transforma d' un animal á altre.

En un cap hi ha 'l mamífer complicat, al altre lo zoófit casi planta, l' animal senzill, unicelular.

En aquesta Zoologia dels administratius se 'n podrian formar varias de sèries.

En un cap lo gran Mònstreo mamífer complicat, en l' altre 'l cacich de cervell d' una sola pesa.

En un cap lo periodista que enfonça situacions, l' home que aixeca ab sa ploma tempestats, y al altre l' infelís periodista de secá que per sou de criada serveix al cacich de la vila.

En un cap aixó del Hisendista que maneja milions, al altre rata á qui li recan cinch céntims.

En un cap lo gran Brama que governa Espanya.

Y al altre un Brama de poble.

Y la conclusió fóra que la bestia es sempre la mateixa.

J. PUIG Y CADAFALECH.

L I T E R A T U R A

Una petaca de historia

IX

Las deu del mati següent devian ésser quan vingué la dida ádes pertarme. Un raig de sol atravessava las cortinetas de Ruans de ma finestra, inundant mon cuarto de misteriosa llum. Malgreud' escaures tant entrat lo dia y de cridarme ab insistencia, jo era, com sol dirse, lluny d' aquet mon. Fou precis que 'm recordés mos debers pera desvetllarme.

—Mira noy, de casa la senyora 't portan la petaca que t' hi vas oblidar; preguntant si estás bo, en vista de que no hi has anat á l' hora...

—Ja 'm llevo... Dígali que 'm llevo... la petaca?... Y es veritat... Are hi caych, que 'm vaig escorcollar las butxacas, y no la trobava... Entabanat per tantas cosas!... Y després, com es tan fácil canviarla de l' una á l' altra pessa sens advertirho!... Vetaquí perque vaig anar al estanch... Per aquets cigarrillos... Te!... Ni 'ls vull... Es mellor lo tabaco de ma petaca!... Qu'n greu m' haguera sabut pérdrerla!... La única memoria que conservo de mos pares!... Ab quin gust brodaria aquest anagrama la meva mare, armonisantlo ab lo medalló, las tancas y las cantoneras!... Fins m' apar que veig al pare al rébrerla... ¿Tú l' has feta?... Qu'n luexo!... Sabs que 's digne...» De tot era digne á sos ulls; com que 's feu fotografiar aguantantla ab las puntas dels dits y ab medalló enfront del objectiu perque 's posés cofoya la mare al adonarsén!... Eran tant bons!... Y sobretot ¡s' estimavan tant!... Qui sabés imitarlos!...

A tot aixó jo anava destapant la petaca.

De sobte m' escapá un crit d' admiració. «Un paper!... Una carta!... D' ella!...»—vaig exclamar, confegint nerviosament son nom. Y recorrent ab una llambregada tots los recons del cuarto, com si temés que 'm sorprenguessen, vaig llegirla, sobreexcitat per la emoció.

Heus assí lo que 'm deya.

«Es la una de la nit... No puch clucá 'ls ulls sens parlarte. Ha vingut mon pretendent... mon... Sabs qui es?... Tú deus coneixell!... Si... Al asseures á ma vora, s' adonat de la teva petaca y... com dominat per un

rampell de boig, s'ha aixecat pera assegurar-se. Per sos ulls mes que per sa veu he conegut l'agitació de son ànim...—Aquesta petaca, m'ha dit,—sens apartar de mos ulls sa esparveradota vista,—pot fé 'l favor de dir-me de qui es?...—¿De qui es?...—li he contestat, commoguda per la sorpresa.—D' un jove...—Vé aquí aquet jove?...—Cada dia... Cada dia... Com que...—No; no; dispensim... Me basta.—Passada una estona, y com si frisés per algun tenebrós recort, s'ha aixecat del assiento, tot gambellant pel salonet y sens perdre la petaca de vista. De sobte, y al apareixer la mare, ha agafat lo barret, y dirigintme una mirada severa:—Senyora,—ha dit á la mare—als peus de V. Senyoreta, fins á... mes veure...—Y se n'ha anat.—Pero, qué li has dit,—m'ha preguntat la mare al quedarnos solas?...—Jo?... Res...—Res?... Es molt estrany!...—Y tal si se 'm fa estrany!...

Necessito que avuy, quan vingas, estigas disposat pera ajudarme... Es tant escassa la hora de llissó y tan insegura pera prepararnos!... Me fa una por la mare!... ¡Quina por me fa la mare!... Es precis que tot li descubresca... Conto ab tú... Tava de cor...

P. S. Son las nou. Com no has vingut?... Qué passa?... Lo dubte m'ofega... ¿M' estimas, ó nó?... Per Deu!...

Aquet «per Deu!...» ferí mos sentiments ab tal delicadesa que, disposat á tot, tal com ella 'm pregava, eixí al carrer sens meditar la gravetat de mon pas.

Al arribar á la porta vaig observar que la minyona obria sens esperar mon avis

—No 's moguí!... No 's moguí!...—'m digué ab veu retinguda.—Tots hi son... disputan!... ¡Quin desori!...

Jo estava violent. Sentia á mon oncle com defensava un dret que no li pertanyia; á la senyora de la casa com increpava á la noya ab un conjunt de despropòsits capassos de borrar 'l caríno fins en lo cor mes tendre y reconegut, y á n'ella com, en lluyta ab sas passions, contestava á tots á la vegada ab la suprema protesta d' un sengloteix desconsolador.

No sabent contindrem vaig penetrar en la sala.

Ma presencia provocá una revolució.

—Tú, aquí!...—esclatá mon oncle, irat.

—Insolent!...—me digué la senyora.

Una valenta mirada de la noya refermá tota ma energia. Allavors, sentintme grant com André Chenier al picarse 'l front, reconeixent qu' allí dins hi havia alguna cosa, vaig etjegar, ab lo terratrémol d' una andanada:

—Senyora; es ocasió de desenmascararnos. Avans de conduhir la victima al sacrifici, es menester cantarli al menos las absoltas... Ja tinch el llibre obert... Atenguinme...

—Senyora: V. anteposa las conveniencias socials á son instint de mare... Tapats sos ulls per la vena de l'interés, V., concixedora del mon,

mes ab una experiència lleugera per lo poch reposada, busca sols pera sa filla una bona posició, oblidant que la riquesa no constituheix lo veritable puntal de la felicitat... Ab son equivocat zel, V. allunya á sa filla de la misèria pera conduhirla, sens adonarsen, á la desgracia... Si; V. esqueixant de sa vida la rosada fulla de sa joventut, no 's recorda de que, la seva noya, com V. en aquella ditxosa època, necessita pera no-driment de son cor d' elements ja en principi refractaris als que li proporciona... Demá, cuin sa filla comprega 'l mon, quina conducta vol que observi al costat del home al qui la entrega agarrotada de peus y mans, que no sia, atesa sa educació, la d' una veritable esclava?... Vol qu' ella, un cop estimi las cosas d' aquesta vida al preu de sa realitat, no procuri, á sa manera, emanciparsen?... Te lleys la naturalesa que no poden contrariarse sens consecuencias fatals... Qué será de sa filla, si un dia la temptació, obrint la portella de sa rumbejada gávia, la incita á volatejar?... Senyora; jo prego á V. qu' escolti la veu de son cor, apartant d' ell la pesada atmósfera que 'l rodeja... Mon oncle sab ja...

—Sí;—m' interrompé de sobte, ab un esparverant desentó de veu...— Si; ten oncle sab ja que tú ets la pedra hont s' encalla la roda de sos propòsits... Mes conto ab sufficient energia pera apartarla... La llum d' aquets focs artificials que ta imaginació dispara, á mi no m' enlluhera... Conech prou 'l mon y sé fins á quin punt imposan las prácticas de la vida... Si mireses endevant no perserverarias en ta esbojarrada fallera... ¿Quin porvenir tens?... ¿Quina fora ta situació á complimentarse tos desitjos?... Tant mes trista y desvalguda en quant mes estimes ses á qui, unintset' en matrimoni, 's posés baix la protecció teva; que ni l' un ni l' altre haveu nascut pera corre 'l mon entonant «divins!...» Imaginatho per un moment... Avuy un desitj no satisfet; demá un sacrifici no recompensat, y sempre ta voluntat contrariada... Si te 'n costaria de llágrimas aquesta permanent lluyta!... Consideraho, y no vulgas com lo cuch de seda teixirte tu mateix la closca de ta desgracia!...

Jo estava desconcertat. Las paraulas de mon oncle s' endinzavan en mon cor com las urpias del duch en las entranyas de sa presa. Com parlar á n' aquell home de rahons d' orde natural y menos de sentiments delicats si tot ho mirava darrera 'l migrat cristall del interés?...

Cinch minuts van transcórrer sens qu' eixís ni un sol mot de ma boca.

La noya 's cubria 'l rostre ab sas mans, com si la espantessen los termes que l' oncle 'm dirigia, y que sa mare ab tó de prédica comentava, compendiantlos ó amplificantlos ab las mes gráficas expressions...

—Donchs, be;—digué mon oncle, interrompentla á lo mellor de sa taleya—jo espero que V. pendrá la determinació que consideri mes propia del cas... Ja que V. te l' autoritat sufficient...

En aquell punt la noya alsá 'l cap dirigint á sa mare tota la expressió de tristesa que pot condensar una mirada.

—Que sabs tul... feu sa mare, comprenentla. Y signant á mon oncle, afegí ab sequedat:

—Jo no mes tinch una paraula.

Fou tan forta la fuetada que rebé mon cor al ohir aquells mots de la mare de la noya que, com si un llamp m' hagués ferit, vaig quedar inmòvil lo mateix que una estàtua. La veu d' *ella* vingué à treurem del estat catalèptich al que m' havia sotsmés la rudesia de sos termes.

—Pel noy no cal que torni mes...—afegi.

Comprenent la indirecta, 'm despedí de la noya ab una apassionadora mirada, que *ella* cambiá ab un altre plena de conformitat, y dirigintme envers la porta, diguí á mon oncle ab enteresa:

—Es V.; es V. sol qui 'ns fa desgraciats pera sempre!...

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Continuará)

NOVAS

—Avuy quedarà tancada definitivament la Exposició de labors de la «Academia Municipal de Corte» d' aquesta ciutat.

—Prevenim als quintos pera 'l vinent sorteix que després d' aquest acte no s' admet cap recurs d' exempció, á no ser lo cas previst en l' art 71, quan per reunir en l' acte de la declaració de soldat las circumstancias necessarias pera disfrutar d' una exempció, no pogué alegarla allavors per no haver arribat á sa noticia cap aconsteixement indispensable pera que li fos otorgada.

—Avuy y demá celebra sa tradicional Festa Major lo veñt poble de Ripollet.

—Pera la Festa Major que celebrará la vila de Artés en los dias 5, 6, 7 y 8 del próxim Setembre ha sigut contractada la orquesta *Fatxendas* d' aquesta ciutat.

—Las redempcions á metálich dels excedents de cupo de 1894, cridats á las filas, s' admetirán en la Delegació d' Hisenda de la Provincia fins á dos quarts de cinch de demá dilluns.

—Corre la veu de que s' enviarán á Filipinas catorze batallons d' infanteria y tres tercís de la guardia civil.

—Llegim en «La Vanguardia» de Barcelona:

«Se dona com á probable que próximament siga posat en llibertat lo senyor Vallés y Ribot, porque sembla que las autoritats creuen que ha sigut víctima com altres companys de reclusió, de falsas denuncias.»

Los comentaris á gust del llegidor.

—Demá dilluns acaban las vacaciones en las escuelas públicas de la Provincia.

—Demà dilluns a la matinada deuen passar per aquesta ciutat en tren militar en direcció a Barcelona procedents de Zaragoza las 7.ª y 8.ª companyias dels batallons d'Infanteria de Barbastro, organisadas aquestas ab lo de cassadors de Alba de Tormes.

Serán embarcats lo mateix dia pera la Gran Antilla.

—Aviat serán cridats a las filas los excedents de cupo del any 1893.

Probablement lo contingent del actual reemplás, comprendrá tot lo cupo de minyons sortejables.

—Se troba actualment a Catalunya l' *eximio orador* don Emili Castellar, aquell que no fa gaire temps digué que 'n Guimerá era el *Maceo de los catalanes*.

Ell si que es en Maceo dels *cara-girats*, que per la conducta observada durant tota sa vida consistent en un teixit de las mes radicals inconseqüencias no mereixeria altre calificatiu.

Ja te sort de que aquesta terra torna be per mal.

—En lo Teatro Euterpe tindrà lloch avuy una extraordinaria funció de zarzuela per la companyia que dirigeix lo reputat Mtre. Cotó. Se posarán en escena las sarsueletas en un acte, *Los Zangolotinos, Para casa de los padres y Pascual Bailon*.

La part musical está a cárrech de la orquesta «Cotó» y en lo intermedil del segon al tercer acte lo professor solista Sr. Salvatori tocará una *Fantasia de clarinet* ab acompanyament de orquesta.

Los preus son económichs: Entrada y butaca, 1 pta.—Entrada al segon pis, 1 ral.

—Nostre bon amich y compatrici lo jove advocat del ilustre Colegi de Barcelona y del Partit Judicial de Sabadell, don Joseph Casajoana y Oliver, nos comunica en atenta circular haver trasladat son despatx de Barcelona al carrer de Claris n.º 12, 1.er

—La reunió convocada pel «Centre Catalá» de nostra ciutat, y que devia tenir lloch lo passat dimars al vespre, pera nombrar una comissió d'entre 'ls molts admiradors que 'l malaguanyat Frederich Soler (Pitarra) tenia en aquesta ciutat, no pogué tenir efecte perquè dels vint individus que 's convocaren, sols cinch acudiren a la crida del Centre. L' obgecte de la reunió era procurar medis ab que contribuir al monument que projecta aixecarse a Barcelona, pera perpetuar la memoria del mes popular dels nostres poetas. Cal esperar que un altre dia será mes ofortunat lo benemérit «Centre Catalá» en tan llohable iniciativa.

—Lo distingit compositor y director de la Banda Municipal de Reus, está actualment dedicat a la composició de la partitura d' una ópera en un acte original del llorejat poeta D. Cosme Vidal (Joseph Aladern.)

—Acaba de publicarse a Girona, per l' il·lustrat cronista de Ripoll don Joseph M.ª Pellicer y Pagés, un folleto contenint la narració de la *Crema*

de Ripoll durant la primera guerra dels carlins. Es un romans històric que 'l senyor Pellicer acompanya de numerosas notas.

—S' están activant los treballs pera que siguin aviat traslladats a definitiva sepultura, en lo casal de la Nacionalitat Catalana Santa Maria de Ripoll, las venerables despulles de ls comptes Vifred, Rodulf, Guillelm y de l' abat Desbach.

Ho aplaudim moltíssim y fem vots pera que 's realisi com mes aviat millor, ja que 's repetiran aquelles festes verament patrióticas allà sota aquella superba nau ahont l' esperit se enlayra a las regions de la Gloria, conmogut pe 'ls dos sagrats sentiments de Déu y Pàtria.

—A Castelltorsol ahont residia, ha mort la virtuosa senyora donya Maria Sarrá y Rosas, mare de nostre bon amic, lo ferm é ilustrat catalanista N' Enrich Prat de la R va. Deu la tinga en sa gloria.

No cal dir quant sentim l' inmensa pena qu' afligeix en aquestos moments al nostre excelent company, a qui com a tota sa apreciabilíssima familia envíhem l' expressió sincera del nostre condol per tant sentida pèrdua.

—L' «Orfeo Català» obtingué lo passat diumenge un nou triomf en sa campanya artistica ab lo magnífic concert que doná en lo Teatro Principal de Tarrassa. La numerosa concurrència que hi assistí aplaudi totas las composicions especialment las cançons catalanas de las quinas n' hagué de repetir una bona part pera acallar los aplausos que ben merescudament li tributava la concurrència.

Nos plau consignar'ho aixís.

—Diu un colega barceloní:

«Anit en l' exprés procedent de València arribá l' anarquista Joan Alsina, a qui conduhian desde Almería, ahont fou detingut per l' inspector de la ronda secreta don Antoni Tressols y 'ls agents de vigilancia senyors Barbará y Dolcet, que foren los que realisaren la captura, suposém que per ordre de la autoritat militar, en aquella capital d'Andalusia.

Lo pres fou conduhit enmanillat desde la estació a la Capitanía general, ahont permanesqué llarga estona, essent traslladat després al castell de Montjuich, segons la direcció que prengueren lo detingut y 'ls que 'l custodiavan.

Sembla que 'l tal Alsina, d' ofici manyá, estava domiciliat en lo carrer de Valdonzella, d' ahont desaparegué l' endemá de cometres l' atentat del carrer dels Cambis Nous, amagantse en altra habitació desde quina 's traslladá a Gracia, anantsen després d' aquesta vila pera traslladarse a Almería, en quina població poch après d' ésser detingut, y coneguts los motius de sa detenció per sos habitants, costá no poch treball llurarlo de sas iras als agents de la autoritat que 'l conduhian, logrant per fi embarcarlo en lo vapor «Andalusia», que 'l deixá a Cartagena, essent traslladat per ferro-carrií a aquesta capital.

Sembla, segons hem sentit, que 's tracta d' una captura de verdadera importancia y que tal vegada vingui a aclarir lo misteri y las nebulositats que enclouhen un dels més horrendos y salvatjes crims que registra la historia contemporánea.

—Las noticias d' Atenas anuncian que son importants las expedicions d' homens y armament que 's dirigeixen á Creta, pera unir-se ab los defensors de la independencia d' aquell poble. Entre 'ls expedicionaris s' hi compten diferents oficials grechs, fills de las mes distingidas familias.

Aquestos derrers dias, hi ha hagut nous combats desfavorables á las armas turcas.

Una de las darreras expedicions arribada á aquella maltractada illa, está composta per 300 homes ben armats, manats per M. Petro Koulaki, diputat per Esparta.

—Un terrible incendi ha destruhit la Exposició de Montpeller. Entre 'ls objectes perduts s' hi comptan los originals de varias concessions fetas á sa patria per l' invicte Jaume I de Aragó y molts altres documents de gran interés històric.

—Ha mort á Hospitalet del Llobregat, don Joseph Sans y Guitart, germá de nostre distingit company de causa don Pau Sans y Guitart, actual president de la *Unió Catalanista*.

Al donar compte á nostres llegidors de tan sensible pèrdua, donem lo mes sentit pèsam á nostre bon amic y demanam á nostres llegidors preguen a Deu per l' etern descans de la ànima del finat.

—Lo Concell Regionalista de Reus ha decidit presentar candidat en las vinentas eleccions pera diputats provincials. Bona sort y millor acort desitjem als bons companys reussenchs en campanya tan espinosa com solen serho sempre totes las electorals.

—Demá dilluns, s' obrirán en lo Colegi de las Escolas Pias d' aquesta ciutat las classes públicas de 1.ª ensenyansa.

Los encomenats y 2.ª ensenyansa comensarán lo dia 9 del vinent Setembre.

—S' assegura que 'l difunt bisbe de Terol Dr. Estalella, á més dels llegats fets á Vilafranca sa patria nativa, n' ha fet altres de molta importancia á la catedral de Barcelona. Entre ells hi ha deu riquíssims anells y l' espléndit pectoral del may prou plorat Dr. Estalella, quals pedras han d' enriquir la custodia de la Catedral barcelonina. La mitra, qu' es una verdadera joya, l' ha deixada al sepulcre de Sant Olaguer.

—D' mars, ab motiu d' ésser lo sant del mestre Lluís Millet, director del «Orfeó Catalá», los mestres, los socis coristas y alguns socis protectors l' obsequiaren ab una colecció d' obras musicals de Berlioz, partituras d' orquesta entre las que recordém la *Gran missa*, *Romeo y Julieta*

y *La Damnation*, acompanyades d'un artístich pergami ahont hi han inscrits los noms dels que dedican aquest obsequi al mestre Millet. La composició del pergami, polícromat y daurat ab exquisida ornamentació, es obra de don Joseph Lapeyra, distingit pintor y calígrafo y al mateix temps mestre de conjunt de la secció de senyoretas del mateix «Orfeo».

—Hem rebut un exemplar del «Proyecto para la creación de un Cuerpo de Delegados Comerciales» pera fementar la exportació espanyola, escrit per D. Joseph Soler y Freixa, vocal de la Junta Directiva del Foment del Travall Nacional de Barcelona.

Agrahim la deferencia de que hem sigut obgete.

—Segons se 'ns comunica l' assumpto del enllás telefónich de Barcelona continua pendent de resolució per part del Sr. Ministre, ab tot y l' informe favorable emés per la Direcció General de Correos y Telégrafos. Se sab que part del alt personal del Cos de Telégrafos es contrari á la concessió. No obstant son molts los diputats interessats en que dit assumpto 's resolgui favorablement.

IMPREMTA. En la d' aquest periódich, carrer de CALDERON, 36, se fan tota classe de treballs á preus reduhits.

Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin, se 'n poden servir ab tota urgencia.

IMPREMTA TUGAS.- CALDERON, 36

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÜES Y COMP.^a-Crehuetá, 92-SABADELL

Pera vendre ó arrendar

DOS TALERS SISTEMA INGLÉS PINTA ab tres calaixos y 30 calcas.

Informarán en la Imprempta d' aquest periódich.

Imprempta y Encuadernacions de Pera Tugás, Carrer de Calderon, 36.—SABADELL

